

rere, at man maa blive enig om, at dette Maal
 nødvendigvis maa modificeres i overordentlig Grad.
 Men selv om vi blive enige om, hvad der skal
 sættes som vort Forsvarsvæsens Maal, idet vi sige,
 at dette skal anlægges saaledes, at vi ere istand
 til ved vor egen Kraft at tage det første Stød af,
 saa kommer det an paa, hvad man forstaaer ved
 det første Stød, og hvor man mener, at det første
 Stød vil blive rettet. Her ere atter Meningerne
 en Del forskellige, thi det er ikke overalt, at man
 vil, at det første Stød skal tages af. Man er
 f. Ex. ikke enig om, at vi skulle anlægge vort
 Forsvarsvæsen saaledes, at det kan tage det
 første Stød af mod en stor Landhær oppe
 i Sylland; meget mere vinder den Tanke Indgang,
 at der slet intet Stød skal tages af der. (Hør!)
 Ja, jeg ønsker ikke at faae lagt for Meget ind i
 dette „Hør“; thi mulig er det rigtigt, at man
 ikke bør tage Stødet af oppe i Sylland, og mulig
 ogsaa rigtigt, at man ikke bør tage Stødet af i
 Fyen. Heller ikke dette synes man nemlig at
 ville. Jeg er nu enig i, at vi ikke kunne tage
 det første Stød af, naar det rettes her eller der i
 vort Land og rettes med en saadan Kraft, at vi
 selv med den største Udvikling af vore Kræfter
 ikke kunne holde det tilbage. Naar man der-
 for har sagt, at vi skulde have udviklet vore
 Kræfter saaledes, at vi kunde tage det første Stød
 af, saa har man, at dømmes efter de Forhandlin-
 ger, der ere førte, nærmest tænkt sig et Stød
 mod Sjælland, hvor Hovedstaden ligger, og som
 altsaa ganske vist for saa vidt kan kaldes Hoved-
 delen af vort Land. Men selv om vi nu be-
 grendse vort Forsvarsvæsen dertil og ere erige
 om, i hvor høi eller i hvor ringe en Grad man
 iøvrigt under visse Forhold skal overgive Sylland
 og Fyn til sig selv, er jeg tilbøjelig til at an-
 tage, at vi alle ere enige i den Betegnelse, at
 vort Forsvarsvæsens Maal skal være at tage det
 første Stød af, hvor dette rettes mod et enkelt
 Punkt, det være sig nu her eller der. Nu retter
 man i Reglen sit Blik og sin Tanke mod en vis
 bestemt Side, hvorfra man mener, at Stødet vil
 komme. Jeg tror nu, at man mulig forregner
 sig deri, det er i alt Fald meget muligt, at For-
 holdene i Europa stille sig saaledes, at Stødet
 kommer fra en anden Kant og paa en anden
 Maade, som man slet ikke forud har beregnet.
 Det er derfor vistnok ogsaa rigtigt, at man ved
 Anlægget af sit Forsvar med det Maal, som her
 er angivet for det, tænker sig mange forskellige
 Eventualiteter, af hvilke maasse slet ingen ville
 indtræde, medens der indtræder helt nye, som
 man ikke har tænkt sig. Dette: at tage det
 første Stød af, skulde altsaa ikke betyde, at man,
 forsaavidt man bliver angrebet, ved blivende
 skulde kunne fortsætte Forsvaret heldigt ved egen
 Kraft. Det ligger ogsaa i selve Ordene, at der
 ikke kan være Tale derom, og Meningen med at
 tage det første Stød af kan altsaa kun være, at

man giver den slumrende Samvittighed hos andre
 Stater i Europa Tid til at vaagne eller giver
 Tid til, at andre Hindringer for, at den nødven-
 dige Hjælp kan blive os bragt, kunne ryddes af
 Veien. Men selv om man tiltræder denne Be-
 tragtning, er der dog indenfor dens Grændser
 fuld Berettigelse til flere forskellige Anskuelser
 baade om Forsvarsvæsenets Ordning og om de
 Midler, man kan anvende dertil. Men med det
 Samme, man anlægger sit Forsvar med det her
 antydede Formaal, bliver man jo ogsaa stærk nok
 til under adskillige Eventualiteter at have sin
 Neutralitet, naar det er overensstemmende med
 Landets Vel at bevare den; thi det er sandsynligt,
 og næsten mere end det, at større Stater, der
 berede sig til Krig mod hinanden, ikke ville være
 istand til eller have Tid eller militær Evne til,
 selv om de have Lysten, at sætte sig i Besiddelse
 af et Land, der vil bevare sin Neutralitet, idet
 en saadan Forberedelse naturligvis i væsentlig
 Grad maa skabe deres Forberedelse til Hovedop-
 gaven at gaa mod den anden Stat, som de staa
 i Begreb med at føre Krig mod. Vor Forsvars-
 tilstand bliver altsaa en saadan, der efter vore
 Forhold og under forskellige Eventualiteter sætter
 os i Stand til at have vor Neutralitet og
 endvidere for det Tredie sætter os i Stand til
 under forskellige Eventualiteter at fordrø en
 bestemt Pris for vor Alliance. Dersom vi derimod
 Intet gjorde, lagde Hænderne i Skjødet og mente,
 at der Intet var at gjøre for os, saa at Enhver
 kunde tage os op som Noget, der ligger paa en
 Landevei, saa var det ganske naturligt, at vi hel-
 ler ikke vare meget værd, naar der var Tale om
 Alliance, og selvfølger sig det tænkeligt, ja ikke
 alene tænkeligt, men det ligger vor Følelse nær
 at tænke os en Alliance for en bestemt Pris.
 Og hvorfor? Fordi vi ikke have faaet det Tabte
 tilbage, fordi der ikke er slet os vor traktatmæs-
 sige Ret at faae vore danske Brødre i Sønder-
 jylland tilbage. Det kan let komme til at staa
 for os saaledes, at Neutralitet kan blive en
 Forbrydelse mod vore Brødre og Søstre, hvori-
 mod en Alliance for en bestemt Pris — og denne
 Pris er ikke vanskelig at gjætte — vilde være
 naturligere, selv om den var meget mere risika-
 bel. Imidlertid maa jo det Naab ikke opgives,
 at vi naae den Tilstand, vi ere berettigede til at
 naae, idet den slumrende Samvittighed i Europa
 vaagner, saaledes at der sker os vor knapt til-
 maalte, men efter vort Naadehold dog nogen-
 lunde rimeligt tilbøtte eller traktatmæssig fastsatte
 Ret, saa at „de blive Et, som Et ville være“,
 og det er naturligt, at vi, naar dette Tids-
 punkt kommer — og jeg haaber mere paa,
 at det skal ske ad Fredens Veie end ad
 Krigens Veie, uden at jeg dog lige saa lidt som
 nogen Anden veed, ad hvilke Veie Forsynet
 vil, at vort ufravigelige Naab skal opfyldes —
 da ordne os saaledes, at vi ikke staa som villige